

Timo Linkola, 4.7.2009

Collan-Kollanus - suku ja sen merkkihenkilöitä

Arvoisat sukulaiset

Jotta ymmärtäisimme jotain juuristamme on syytä aloittaa pienestä kertauksesta Ruotsin ja Savon keskiaikaiseen historiaan. Suomen keskiajalla aina 1500-luvulle asti maamme väkiluku oli noin 250.000. Pähkinäsaaren rauhassa 1323 sovittiin Novgorodin ja Ruotsin välillä Savon kuulumisesta Ruotsille. Olavinlinna perustettiin itärajalta 1475 ja sen ympärille Savon linnalääni 1534. Täyssinän rauhassa 1595 Ruotsin itärajaa Savossa laajennettiin itään. Savonlinnan kaupunki perustettiin 1639. Sitä ennen Ruotsin itärajan ainoa kaupunki oli Viipuri. Visulahden (Mikkelin) seutu oli keskiajan päättyessä 1500-luvulla Savon maakunnan taloudellinen ja henkinen keskus. Tosin Mikkelin kaupunki perustettiin vasta vuonna 1838. Pieksämäen laaja kirkkopitäjä syntyi 1573-75.

Ruotsin kuninkaana toimi 1611-1632 Kustaa II Adolf, soturikuningas, joka taisteli joukkoineen mm. Tanskaa, Venäjää, Puolaa ja Saksaa vastaan ja kaatui kolmikymmenvuotisessa sodassa Saksassa Lutzenin taistelussa. Vuonna 1615 sotaleirissä Pihkovan (Pskov) edustalla hän päätti läänittää ns. Vuolingon neljänneskunnan verot Visulahden pitäjässä ”miehuulliselle Magnus von der Pahlenille”. Tämä oli yksi Baltian saksalaisista ylimyksistä, joka oli vuodesta 1610 ollut Ruotsin palveluksessa. Läänityksessä oli kysymys veronkanto-oikeudesta. Magnus von der Pahlenin kuoltua hänen poikansa Gustav ja Rikhard jakoivat hänen läänityksensä. Visulahden (Mikkelin) Rantakylän kartanon rälssiin, joka kuului Rikhard von der Pahlenille kuului 46 tilaa.

Vuoden 1638 Visulahden pitäjän jousiveroluettelosta löytyy merkintä **Clas Sigfridinpojasta**, joka tuolloin oli von der Pahlenin rälssitilan vouti Visulahden (Mikkelin) Rantakylässä. Luettelossa hän esiintyy tittelillä skrifware-kirjuri. Vuotta myöhemmin häntä kutsutaan kärjäkirjassa pitäjänkirjuriksi -sockneskrifvare. Clas Sigfridinpojalla oli oma tila Rantakylässä. Hän oli mukana useiden rajariitojen selvittelyssä ja 1651 kärjillä nimismiehen sijaisena. Hän on kuollut joskus vuosien 1655-1659 välillä. Hänen syntymäajastaan ei ole tietoa, mutta ehkäpä se oli jo 1500-luvun puolella. Hänen nimestään voi päätellä, että kaukaisin kantaisämme on 1500-luvulla elänyt **Sigfrid**. Rantakylä sijaitsee noin 4 kilometriä Mikkelin kaupungista lounaaseen. Tähän asti löytyneistä kirjallisista lähteistä ei saa tietoa kuka tämä Sigfrid oli ja mistä hän tai hänen poikansa Clas olivat Visulahteen tulleet, vai olivatko he siellä olleet jo useita sukupolvia. Jälkeläisinä voimme olla ylpeitä siitä, että esi-isämme keskiajan lopulta olivat yksiä niistä harvoista, jotka osasivat lukea ja kirjoittaa.

Clas Sigfridinpojalla oli ainakin kaksi poikaa ja tytär.

Clas Sigfridssonin vanhempi poika Henrik viljeli noin vuosina 1659-69 Visulahden (Mikkelin) hallintopitäjän pohjoisessa piirissä Kangasniemellä Suurolan kylässä von der Pahlenin rälssitilan maita, ja v. 1664 hänet on merkitty siellä Säynäjäjärven taival nimisen verotilan omistajaksi. Tämän jälkeen hän on muuttanut pappisveljeänsä seuraten Pieksämäen kirkonkylään, jossa 1676 kastettiin hänen poikansa Christer Henrikinpoika sukunimellä Collanus. Henrikillä oli ainakin viisi lasta. Pieksämäkeläinen **Henrik Collanus** on siis Henrikin sukuhaaran kantaisä.

Clas Sigfridssonin nuorempi poika **Claudius Collanus** opiskeli Viipurissa, toimi siellä 1669 pappina, koulun kollegana ja kotiopettajana. Sieltä hän siirtyi Pieksämäelle kappalaiseksi 1673 ja rovastiksi 1685. Rovasti ei ollut kovinkaan varakas, vaikka hänen nimissään v. 1682 oli puolen

manttaalin tila kirkonkylässä. Hän kuoli v. 1692. Hänellä oli 6-7 lasta. Tämä Claudius on siis Claudiuksen sukuhaaran kantaisä.

Clas Sigfridssonin tyttären nimestä ei ole tietoa, mutta tyttären mies oli ”herra Pentti”. Perhe on kirjattu asuneeksi Kangasniemellä. Tyttären jälkeläisiä ei ole tutkittu.

Claudius Collanus oli näistä sukumme vanhimmista edustajista se, joka ensimmäisenä Viipurissa otti **Collanus-nimen** käyttöön. Henrikin nimeen liitettiin sittemmin hänen rovasti-veljensä sukunimi.

Mistä tuo nimi Collanus sitten tuli ja mihin se perustuu on epäselvää. Savosta löytyy hieman tuon suuntaista paikannimistöä ja 1600-luvulta muualta maasta hieman saman suuntaisia sukunimiä. Sukututkija Arvi Ilmonius spekuloi artikkelissaan vuodelta 1948 muun muassa myös, että Kolla on lyhennysmuoto pyhimysnimestä Nikolaus. Toisaalta Koljo on vanha suomalais-ugrilainen manalanhaltijan ja taudinnohuttajan nimi, joka on myös johdettavissa Raamatun Goljatista.

Claudius ja Henrik veljesten jälkeläisiä on 1600-luvun jälkeen syntynyt 2000-luvulle tultaessa noin 9-11 sukupolvea. Mitä tiedämme näistä jälkeläisistä ?

Henrik Collanuksen jälkeläisistä suuri osa jäi Pieksämäen ja Suonenjoen seutuville, missä pääosa heistä vielä 1900-luvun alussa oli talollisina, mäkitupalaisina, renkeinä ja piikoina. Tämä sukuhaara säilyi varsin vahvasti savolaisena. 1900-luvun aikana sukuhaara on levinnyt laajemmin eri puolille Suomea ja muutamat lähtivät Amerikkaan. 2000-luvun alussa sukuhaaran ammattijakauma on varsin monipuolinen.

Claudius Collanuksen jälkeläiset jatkoivat niinikään aluksi pitkälti Savossa, monet heistä pappeina ja maaseudun pikkuvirkamiehinä. 1900-luvun alusta alkaen Claudiuksen sukuhaara on levinnyt ympäri Suomea. 1800-luvun alussa Iisalmen rovasti Pehr Johan **Collan** lyhensi Collanus-nimen Collaniksi ja muut Claudiuksen sukuhaaran jäsenet seurasivat esimerkkiä. Iisalmen rovastin lapset sijoittuivat varsin merkittäviin tehtäviin ja yksi heistä Alexander toimi Pietarissa tsaari Aleksanteri II:n perheen lääkärinä ja hänet aateloitiin **von Collaniksi**. Ainoa von Collan niminen henkilö v. 2009, Irja von Collan os. Hiltunen asuu Joroisten Frugårdin kartanossa nyt 81 vuotiaana.

Suomen itsenäistyttyä tuli monille eteen sukunimien suomentaminen. Claudius Collanuksen jälkeläisistä Sulkavan nimismies Zachris Collan oli omistanut Sulkavalla Linkolan talon. Vaikka se ei enää itsenäisyytemme alussa kuulunutkaan suvulle, suurin osa tuon perheen Collan-jälkeläisistä vaihtoi sukunimensä **Linkolaksi**. Tuo suomentaminen tapahtui jaksolla 1906-1939.

Osassa Henrik Collanuksen sukuhaaraa vaihdettiin sukunimen alkukirjainta ja nimi muuttui muotoon **Kollanus** tai sitten sukunimi ryhdyttiin kirjoittamaan muodossa **Kolanus, Kollani, Kolani** tai niistä kehitettiin muoto **Kolimaa**.

Sukutietouden kannalta on syytä mainita neljä merkittävää **sukuluetteloa**. Esimmäinen Collanien sukutaulu valmistui painettuna vuonna 1862. Ensimmäinen Claudius Collanuksen jälkeläisiä koskeva painettu sukuluettelo valmistui vuonna 1959 Jaakko Hyvärisen toimittamana. Tuon sukuluettelon uusi vuonna 1984 Olavi Linkola. Se on viimeisin Claudius Collanuksen jälkeläisistä tehty. Tuota luetteloa on saatavilla tässä tilaisuudessaakin. Siitä puuttuvat noin 25 viimeisimmän vuoden tapahtumat. Luettelon ajantasaistus on ennen pitkää tarpeen. Henrikin sukuhaarasta ei koskaan ole julkaistu painettua luetteloa, mutta joskus 1960-luvulla koottiin alustava Henrikin sukuhaaran sukuluettelo, joka lienee noin vuoden 1938 tasalla. Se luettelo on

jaettu kaikille tämän kokouksen osallistujille. Henrikin sukuhaarasta on ymmärtääkseni noin 1970-luvulla koottu aineistoa, jonka viimeistely sukuluetteloksi on kuitenkin jäänyt kesken. Pidän itse tuon luettelon ajantasaistusta sukumme tärkeimpänä sukututkimustehtävänä. Toivon, että Henrik Collanuksen jälkeläiset sen lähivuosina hoitavat. Paras pohja-aineisto tuohon työhön on nyt Rauni Rautasen hallussa.

Sukuluetteloiden lisäksi on syytä todeta, että 224:stä suvun jäsenestä löytyy **sukutietolomakkeet** 1930-luvun lopulta. Valmiina on satoja **valokuvia** koskeva kokoelma sukulaisista, esim. viisi varsin hyvin järjestettyä valokuvakansiota Claudius Collanuksen jälkeläisistä jaksolta noin 1880-1975. Sukutietolomakkeet on käsin kirjoittamalla täytetty painetulle nelisivuiselle sukutietolomakkeelle ja niihin sisältyy kunkin henkilön henkilötiedot ja lyhyt henkilöhistoriikki. Näitä henkilötietoja on tallessa 224:stä henkilöstä. Heistä 125 kuului Claudiuksen ja 99 Henrikin sukuhaaraan. Lomakkeilla on tiedot 80 Collan nimisestä, 36 Kollanus tai Collanus nimisestä, 33 Linkolasta ja 3 Kolimaa nimisestä ja 72 muun nimisestä suvun jäsenestä. Valokuva-aineisto on mielestäni laadultaan enimmäkseen upeata. Vanhat kuvathan otettiin huolella ammattilaisten toimesta. Henrikin sukuhaarasta on useita kymmeniä kuvia mutta laadultaan nuo kuvat ovat osin vaatimattomia.

Sukuseura laati 1960-luvulla monisteluonteisia kuvauksia suvun historiasta. Kolme osaa monistesarjasta ”**Collan-suvun vaiheita**” on koottuna, kaikkiaan 148 sivua. Yhdistelmä tuosta aineistosta on myynnissä tässä tilaisuudessa.

Edellisten lisäksi isältäni Olavi Linkolalta perimässäni aineistossa on kopioita ja käännöksiä osin varsin vanhoistakin asiakirjoista 1600-1800 luvuilta, useita elämänkerta koonnoksia suvun jäsenistä, melkoisesti lehtileikkeitä ja muutamia suvun jäsenten julkaisemia artikkeleita ja teoksia.

Collan sukuseura perustettiin Helsingissä suvun ensimmäisessä sukukokouksessa 27.10.1934. Seuran ensimmäiseen hallitukseen valittiin Claes von Collan, August Kollanus, Anni Collan, K.J.M Collan, Emil Johannes Collan, Kaarlo Linkola, Olavi Collan, Kirsti Hankajärvi ja Hans A Collan. Seuran ensimmäisenä sihteerinä ja rahastonhoitajana toimi Olavi Linkola.

Seuran puheenjohtajina ovat toimineet K.J.M Collan, Mikko Linkola ja Risto Collan. Sihteereitä ovat olleet Olavi Linkola, Paavo Linkola, Hanno Kunnas, Georges Beaurain, Jaakko Hyvärinen, Juhani Keskitalo, Risto Collan ja Pertti Linkola.

Toiminnan alkuvaiheissa painettiin sukuseuran säännöt molemmilla kotimaisilla kielillä. Myös Kirsti Hankajärven ja Elsi Ekholmin kirjoittama kalevalamittainen sukukronikka painettiin.

Varsinaisia sukukokouksia on järjestetty 1934, 1939, 1952, 1961, 1966, 1971 ja 1984. Viimeisin sukukokous pidettiin Helsingissä sukuseuran perustamisen 50-vuotispäivänä 27.10.1984.

Kesäkuun 12. päivänä 2007 pidettiin Pieksämäellä pienimuotoinen sukukokous, jonka tarkoituksena oli kerätä varoja Pieksämäen vanhan kirkon nurkalla olevan Collanus-suvun muistokiven kunnostukseen. Rahaa saatiinkin kokoon sen verran, että voitiin hankkia kolmeksi vuodeksi muistokiven eteen kukat, joiden hoidosta vastaa seurakunta.

Samassa tilaisuudessa heräsi ajatus Collan-sukuseuran elvyttämisestä. Nimettiin toimikunta, jonka tehtävänä on viedä asiaa eteenpäin ja todettiin, että toimintaan kaivattaisiin mukaan myös sellaisia henkilöitä, jotka tietävät seuran aikaisemmasta toiminnasta. Seuraa ei löytynyt enää huhtikuussa 2008 yhdistysrekisteristä. Kun seura joudutaan rekisteröimään uudelleen, voitiin

samalla antaa seuralle uusi nimi. Esitettiin suvun eri haarat huomioon ottavaa nimeä Collan-Kollanus-sukuseura ry, joka sai kokouksen yksimielisen kannatuksen. Sukuseuran uudet säännöt on keväällä 2009 jätetty rekisteröitäviksi. Toimikunnan työssä ovat loppukeväällä 2009 olleet mukana: Risto Collan, Eino Jäppinen, Kaija Kollanus, Timo Linkola, Tuomo Moilanen, Leena Mustalampi, Marja Paavilainen, Rauni Rautanen ja Pia Roiha. Toimikunta on avannut sukuseuralle omat nettisivut, jotka löytyvät osoitteesta http://suvut.genealogia.fi/collan_kollanus/ Sivujen toimitustyöstä on vastannut Rauni Rautanen puh. 0400 463652, rauni.rautanen@kotikontu.fi

Sukumme jäsenistä tällä hetkellä ei ole ajan tasaista luetteloa. Henkilösuojalainsäädännön takia viranomaisilta ei saa edes kunnan apua. Fonectan tietojen **mukaan maaliskuussa 2009 oli puhelinliittymiä, matka- ,lanka- ja lasten liittymät mukaan luettuina rekisteröity Suomessa 93 Collanille, 47 Collanukselle, 11 Kolimaalle, 1 Kollanille, 30 Kollanille, 110 Kollanukselle ja 85 Linkolalle eli 377:lle sukunimensä perusteella ilmeisesti sukuumme kuuluvalla henkilöllä.** Näiden lisäksi on huomattava ne monet sukulaisemme, joiden sukunimi avioliitoissa on muuttunut joksikin muuksi nimeksi ja heidän jälkeläisensä, yleensä siis suvun naiset jälkeläisineen ja vielä ne, joilla ei ole nimissään omaa puhelinta.

Sukuumme kuulunee nykyisin noin 800 elossa olevaa jäsentä. Heistä ehkä 35 % kuuluu Claudiuksen sukuhaaraan ja 65 % Henrikin sukuhaaraan. Kyseessä on siis melkoinen joukko.

Seuraavaksi kertaan muutamia **Claudiuksen sukuhaaran jäseniä** selittämättä heidän sijaintiaan sukupuussamme.

Pehr Johan Collan 1771-1833 oli Iisalmen rovastina kaksi sataa vuotta sitten Suomen sodan aikoihin 1808. Hän oli ensimmäinen, joka suvussamme otti käyttöön lyhyemmän Collan-nimen. Väitetään, että tämä jumaluusopin tohtori hallitsi yhdeksää eri kieltä. Jos Runebergin Välskärin kertomuksiin on uskominen eversti Sandels nautti kaikessa rauhassa erinomaista lounasta ja lohta pappilassa rovasti Collanin kanssa ja määräsi Koljonvirran taistelun alkavaksi vasta lounaan jälkeen. Siinä oli 1200 suomalaista 7000 venäläistä vastassa. Sven Tuuva jarrutti tuolla sillalla itäisiä ystäviämme osin yksinään. Rovasti Collan avioitui maakunnan ehkä merkittävimmän kaunottaren ”Karjalan Helmen” Elisabet Crohnsin kanssa. Seuraavassa otteita Aleksanteri I:n vierailun kuvauksesta Iisalmen pappilassa 1819:

”Maaherra pyysi meitä varustautumaan siihen, että 6 viikon kuluttua saisimme keisarin vieraaksemme ja kuvitteleppa paras veljeni mikä hyörinä täällä on siitä pitäen. Collan tekee tilauksia ja valitsee parhaan puusepän, maalarin ja muurarin korjaamaan ja täydentämään kaikkea mikä on puolivalmista tai tekemätöntä huoneissamme. Minä puolestani olin eilen heti kun olin saanut matkan jälkeen unen hierottua silmistäni navetoissa ja tarkastin hiehot, vasikat, kalkkunat, hanhet ja porsaas, joita heti aletaan juottaa ja ruokkia, että hyvin maistuisivat hänen Majesteetilleen. Sisareni istuvat kirjailemassa, jotta kaikki näyttäisi joten kuten siistiltä. Sofie koettelee kureliivejään ja palvelustyttö panee olutta tänään. Tästä näet paras veli että askaroimme parhaan kykymme mukaan. Vieläpä Jeremias vie tänään myllyyn kolme kuormaa viljaa lestyttäväiksi. Vain isänäiti oleskelee tyynenä huoneessaan, kerii vyyhtiään ja laulaa säkeitään milloin istuen, milloin seisten...”

”Täällä kerrotaan varmana asiana, että hänen Majesteettinsa tulee matkustamaan tätä kautta niin varhain, että hän juhannukseksi ehtii Tornioon. Sen vuoksi onkin Kruununpalveluskunta saanut ankarat käskyt kunnostaa maantiet ym. Jos nyt sattuisi niin, että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa majoittuisi Iisalmen pappilaan on tärkeätä tietää onko sen haltijan

(allekirjoittaneen) esittädyttävä frakissa ja saappaissa tai onko hänen välttämättä hankittava viitta, silkisukat ja puolikengät, mitä pukimia hänellä ei valitettavasti ole. Annapa lankoni pikimiten tiedoksi vääjäämätön mielipiteesi tässä asiassa...”

Keisarin käyntiä saatiin odottaa aina elokuun lopulle. Voidakseen arvokkaasti ottaa vastaan korkean vieraansa oli rovasti Collan muun muassa tilannut viinejä Oulusta. Oli nimittäin annettu ymmärtää, että Aleksanteri I aterioisi pappilassa. Hänen Majesteettinsa seurueineen saapui kuitenkin aikaisin aamupäivällä, viiپی siellä vain joitain tunteja, minkä jälkeen keisari jatkoi matkaa valloittamansa maan halki. Hymyillen hän oli tarkastanut itseään esittävää muotokuvaa oleskeluhuoneessa ja ilmaissut ihmetyksensä siitä, että täällä tapasi ranskalaisia ja saksalaisia sanomalehtiä. Hänen lumoava hyvyytensä ja rakastettava arvokkuutensa voitti kaikkien sydämet. Keisarin pyynnöstä isäntä kutsui sisälle neljä lastaan. Aleksanteri suuteli heitä otsalle ja sanoi heidän isälleen: ”Olette minua onnellisempi, Teillä on lapsia”. Keisari esitti nyt toivomuksensa saada nähdä talon rouvan. Toivomus täytettiin. Hän oli raskauden tilassa, jonka vuoksi hän oli katsonut aiheelliseksi olla näyttäytymättä hallitsijalle. Hänen tullessaan sisään Keisari suuteli hänen kättään ja oli liikuttuneena ja ihailen tarkastellut kaunista nuorta äitiä. Muistoksi niistä tunneista, jotka hän vietti pappilassa, lahjoitti hänen Majesteettinsa korun ruustinna Collanille. Kun Aleksanteri I lähtiessään istui vaunussa, hän sanoi pihalle kokoontuneelle kansalle: ”Hyvästi lapset- Adjö barn.” Yksi miehistä sanoi tämän johdosta: ”Hän puhuu kieltämme kuin todellinen maan isä.” ” Mitä hän sanoo”kysyi Keisari tällöin rovastilta. Kun Aleksanteri I sai pyytämänsä tiedon, näkyi hänen silmissään kyneleitä.

Viikon kuluttua tästä tapahtumasta näki rovasti Collanin viides lapsi päivän valon. Unohtumattoman ruhtinaan muistoksi, joka hiukan aikaisemmin oli suudellut hänen äitinsä kättä, sai pienokainen nimekseen Alexander. Keisarin juhlimiseksi tilatut hienot viinit juotiin pikku Alexanderin kunniaksi. Yksi tilaisuuden vieraista Arvid Ivar Arvidsson sanoi, ettei ollut koskaan ollut niin komeissa ristiäisissä.”

Pehr Johan Collanilla oli 10 lasta, joista mainitsisin muutaman.

Fabian Collan 1817-1851 oli elämänsä lyhydestä huolimatta merkittävä suomalaisuusmies. Hän oli Helsingfors Morgonbladetin vastaavana (pää) toimittajana ja ajoi tässä tuolloin kansallisesti merkittävässä lehdessä 1840-luvulla suomalaisuuden asiaa. Hän teki suomen kielen oppikirjan 1847. Hän toimi myös Savo-Karjalaisen osakunnan kuraattorina, suomalaisen kirjallisuuden seuran sihteerinä ja Kuopion lukion ensimmäisenä rehtorina.

Alexander von Collan 1819-1910 oli lääketieteen ja kirurgian tohtori. Hän palveli Pietarissa Aleksanteri II:n aikana keisariperheen lääkärinä. Hän hoiti lähinnä keisarinnaa ja perheen suuriruhtinas-jäkeläisiä. Hän sai ansioistaan mm. todellisen valtioneuvoksen arvonimen, 1874 aatelistarvon von Collan ja keisarin hovin kunniahenkilääkärin arvon 1877. Hän toimi Suomen valtiopäivillä aatelissäädyn edustajana.

Edellisen poika **Clas Herman von Collan** 1862-1939 oli vuosina 1907-1918 Suomen Pankin johtaja. Hänen nimikirjoituksensa löytyy muutamista Suomen setelirahoista. Hän oli myös valtiopäivämies ja ritarihuoneen sihteeri.

Peter Collan 1824-1889 oli eversti. Hän palveli aluksi Puolassa ja myöhemmin Siperiassa Sabaikalin kasakoiden atamaanina Venäjällä Kiahtassa lähellä Kiinan rajaa. Hänen alaisinaan oli lopulta 35 000 kasakkaa, perheineen noin 50 000 henkeä. Hän kuoli Jakutskissa. Hänen tyttärensä Elisabeth Collan avioitui 1897 Irkutskissa mangneettisen observatorion varajohtajan Vladimir Schostakovitshin kanssa. Hänen aviomiehensä veli oli tunnetun venäläisen säveltäjän **Dimitri**

Schostakovitschin isä. Vaikka venäläissäveltäjä ei ihan sukuamme olekaan, oli hänen tätinsä siis os. Collan. Kuten tunnettua herrat Josif Stalin ja Andrej Zhdanov yrittivät opettaa formalistista Shostakovitschiä säveltämään melodioita, jotka kuka tahansa neuvostotyöläinen voisi oppia viheltämään. Se ei ihan onnistunut.

Karl Collan 1828-1871 lienee monelle meistä tunnetuin Collan. Hänen säveltämänsä Sylvian joululaulu on vuosia sitten valittu Suomen suosituimmaksi joululauluksi. Savolaisen laulu, Vaasan marssi ja Hurttiukko ovat niinkään tunnettuja. Suvun piirissä vähemmän tunnettua lienee, että hän oli myös Helsingin yliopiston saksankielen lehtori, Helsingin yliopiston kirjastonhoitaja (johtaja) ja käänsi ensimmäisenä Kalevalan ruotsiksi. Oman sävellystyönsä ohella hän kokosi kymmeniä suomalaisia kansanlauluja esim. ”Tuoll on mun kultani” ja ”Minun kultani kaunis on.”. Hänen vaimonsa Maria oli Maamme laulumme säveltäjän Fredrik Paciuksen vanhin tytär. Karl Collanille suhde musiikkiin ei suinkaan ollut helppoa. Vuonna 1848 hän kirjoitti: ”Musiikki on varmasti ihmiskunnan turmiollisin keksintö... se on joskus päässyt irti Pandoran onnettomuuslippaasta ja täytyy saada ajoissa kiinni, muuten käy hullusti.” Kenraalikuvernööri Berg kirjoitti Karl Collanista kansleri Armfeltille Pietariin seuraavasti: ” Kreivi on siis antanut nimittää saksan kielen lehtoriksi tietyn Collanin, joka osaa saksaa hyvin epätäydellisesti. Sitä paitsi Collan ei ole muutenkaan suositeltava henkilö. Hän on yksi Töölön päivällisten päähenkilöistä, jotka sodan aikana 1856 kohottivat maljoja vihollistemme terveydeksi ! Sitten hän toimitti Dagen-lehteä, joka minun täytyi lopettaa. Minusta tällaisia henkilöitä ei pitäisi nimittää yliopiston virkoihin.”

Karl Collan vieraili laajalti Euroopan yliopistojen kirjastoissa ja lähti kehittämään Helsingin yliopiston kirjastoa ensi sijassa British Museumin kirjaston idean pohjalta. Kun yliopiston kirjaston teokset ennen häntä oli järjestetty kirjojen koon mukaan, hän uusi järjestyksen kirjojen aiheen mukaiseksi ja näin merkittävästi edisti tieteellistä työtä yliopistossa.

Yleisradiomme sinivalkoinen ääni, urheiluselostaja **Paavo Noponen** 1930- on Iisalmen rovastin kolmannen polven jälkeläinen. Yhdessä entisistä sukukokouksista Paavo Noponen hoiti juontajan tehtävät.

Rantasalmella vaikuttaneen toimitusvouti Erik Samuel Collanin yhdeksästä lapsesta ainakin pari kannattaa mainita.

Erik Samuel Collanin poika **Alexander Collan** 1823-1882 johti Helsingin yliopistollista apteekkia Etelä-Esplanaadilla Havis Amandan ja nykyisen Kappeli-ravintolan vieressä ja omisti Topjoen kartanon Angelniemellä.

Zahris Collan 1814-1877 toimi nimismiehenä Sulkavalla ja henkikirjoittajana Juvalla. Hän osti v. 1849 Sulkavalta n. 12 kilometriä kirkonkylästä Linkola nimisen talon ja teki 11 lasta. Näistä lapsista pääosan jälkeläiset ottivat sukunimiä suomennettaessa Linkola-sukunimen. Talo oli Zahris Collanilla 19 vuotta ja hänen pojallaan Paulilla 6 vuotta, eli suvulla yhteensä vain 25 vuotta. Zahris Collan on Linkolan sukuhaaran kantaisä, mutta osa hänen jälkeläisistään käyttää Collan nimeä.

Zahris Collanin jälkeläisiin/sukuhaaraan kuuluvat mm. seuraavat:

Albert Collan 1870-1918 oli insinööri ja aktivisti. Hän oli mukana kenraalikuvernööri Bobrikovin murhan suunnittelussa 1904 ja Herman Gummeruksen kanssa pidätettynä Pietari Paavalin linnoituksessa sen tekemisen jälkeen. Collan oli taitava pommin tekijä ja kokeiluissa Oulunkylässä eräs vanha lato lensi ilmaan. Kansalaissodan aikana hän oli valkoisten puolella. Lähestyessään Vantaan joen siltaa Oulunkylässä Albert Collan ei kuullut tai käsittänyt

saksalaisen vartiomiehen varoitushuutoa, joka tämän vuoksi ampui hänet erehdyksessä vihollisena.

Sakari Collan 1883-1972 oli vuosina 1907-1932 lähetysaarnajana Kiinassa Luoteis-Hunanissa ja Mantshurian Helungkiangissa. Hänen työnsä päättyi Japanin ja Kiinan väliseen sotaan. Tämän jälkeen hän toimi Suomen Lähetysseuran matkasaarnaajana Suomessa vuoteen 1948 saakka.

Sakari Collanin tytär **Anneli Linkola** 1922- oli naisten laskuvarjohypyn Suomen mestari. Hän vietti pääosan elämästään sairaanhoitajana ja lähetystyöntekijänä Ambomaalla, nykyisessä Namibiassa.

Anni Collan 1876-1962 oli kouluneuvos, voimistelun tarkastaja Kouluhallituksessa ja Suomen Partiotyttöliiton perustaja ja johtaja. Hän perusti ja johti monia voimisteluseuroja ja julkaisi kymmeniä kirjoja ja kirjoitelmia voimistelusta, tanhuista, partiotoiminnasta, kasvatuksesta, tavoista, laululeikeistä ym.

Kaarle Juhani Mikael Collan 1881-1964 oli agronomi, eversti ja omisti Kiukaisten Vaaniin kartanon. Pietarissa vallankumouksen alussa keväällä 1917 Collan oli upseerina viimeisessä tsaaria puolustaneessa joukko-osastossa. Kansalaissodan aikana hän oli Turun ja Porin läänin maaherra, punaisten vankina ja myöhemmin valkoisten puolella. Itsenäisyytemme alkaessa hän oli elintarvikeministerinä. Hän oli Collan sukuseuran ensimmäinen puheenjohtaja.

Päivikki Multanen os. Collan 1915- oli voimistelunopettaja ja aikanaan mukana Suomen naisten voimistelujoukkueessa Berliinin olympialaisissa. Tuolloin hän kätteli Adolf Hitleriä.

Anna Liisa Linkola os. Korhonen 1914-1999 oli dipl.ins, kunnallisneuvos, lehtori, kansanedustaja Kotkasta, kokoomuksen naisten puheenjohtaja ja maamme ensimmäinen naispuolinen eduskunnan varapuhemies.

Teppo Taneli Hirvikunnas 1919-42 oli kornetti, joka kaatui Äänisjärvellä 1942. Hän on sukumme ainoa Mannerheim ristin ritari.

Kaarlo Linkola 1888-1942 oli kasvitieteen professori Turun ja Helsingin yliopistoissa ja Helsingin yliopiston rehtori. Hän oli keskeinen vaikuttaja Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen perustamisessa ja yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja.

Pentti Linkola , Kaarlo Linkolan poika, 1932- on maamme tunnetuin Linkola. Hän on ornitologi, kalastaja, pasifisti ja ympäristönsuojelija. Pentti Linkola on puhuja ja kirjoittaja, jonka toiminta ja monet teokset ovat herättäneet melkoista keskustelua ja väittelyä. Moni pitää Pentti Linkolaa merkittävimpänä toisinajattelijana Suomessa 1900-luvulla. Häneen liittyy termi ”linkolalaisuus”. Pentti Linkolan teoksista tärkeimpiä ovat: Suuri Lintukirja (1955), Ihmisen ja isänmaan puolesta mutta ei ketään vastaan (1960), Unelmat paremmasta maailmasta (1971), Toisinajattelijan päiväkirjasta (1979), Johdatus 1990-luvun ajatteluun (1989) ja Voisiko elämä voittaa (2004).

Jukka Linkola 1955- on tunnettu muusikko ja säveltäjä. Jukka Linkola oktet on tuttu jazzin alueelta. Jukka Linkola toimi pitkään Helsingin Kaupunginteatterin orkesterin kapellimestarina. Hän on säveltänyt useita oopperoita ja pienimuotoisempia kappaleita.

Näin olen lyhyesti esitellyt kolme yhteistä kantaisäämme ja 19 Claudiuksen sukuhaaran henkilöä. Rauni Rautanen ja Eino Jäppinen käsittelevät Henrikin sukuhaaran henkilöitä. Muutaman

minuutin esitys jää toki täysin puutteelliseksi. Valitan meidän muiden enimmäkseen tavallisen mainioiden ehkä noin 800 elävän ja satojen kuolleiden puolesta, että aikamme ei riitä meidän kaikkien kehumiseen ja esittelyyn, vaikka aihetta toki olisi.

Miten sukuseura ja sukuhaarat jatkossa toimivat riippuu meistä itse kustakin. Suvun ja sukulaisuuden merkitys on muuttunut. Aikaisemmin suku, klaani, oli ehkä ensi sijassa turvaverkosto jäsenilleen. Sukuseuran perustamiseen liittyi aikanaan myös isänmaallista innostusta. Nyt suvun historia ja sukulaisuussuhteet kertovat meille keitä me olemme ja mitä kautta me olemme kehittyneet tällaisiksi. Se, että tiedämme ainakin jonkun esi-isistämme aina 1500-luvun lopulta asti, ja jotain perheemme historiasta yli parin sukupolven on sekä Suomessa että maailmalla varsin ainutlaatuista. Tätä voi kai kutsua kulttuuriksi.

Timo Linkola, Tekn. Lis.
Lohitie 7 B 6
02170 Espoo
tlinkola@welho.com
050 5638426